

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 4Cdo/291/2020  
Identifikačné číslo spisu: 8117224832  
Dátum vydania rozhodnutia: 30.07.2021  
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8117224832.1

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O. E. E., trvale bytom v U., Z. XX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Juristi s.r.o., v mene ktorej koná ako konateľ JUDr. Pavol Gombos, advokát v Košiciach, Krivá 3, proti žalovanej J. M., trvale bytom v G. XXX, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8C/51/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. mája 2020 sp. zn. 17Co/87/2019, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 27. marca 2019 č. k. 8C/51/2017-72 žalobu žalobcu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 %. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že žalobca sa v konaní domáhal náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 4.000 € z dôvodu zásahu do jeho osobnostných práv zo strany žalovanej, a to tým, že dňa 19. februára 2015 o 15:31 hod. zaslala žalovaná najmenej na 11 emailových adres email s dôležitosťou „vysoká“, v prílohe ktorého bol aj list, kde na adresu žalobcu, okrem iných, tučným písmom typu Bold uviedla nasledovné: „že tupejšieho človeka ako ste vy som počas môjho 9 ročného pôsobenia v ROS nestretla!“ Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žalovaná uvedeným výrokom zasiahla do osobnostných práv žalobcu chránených v § 11, § 13 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka [zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. z.“)], konkrétne do práva na česť. Použitý expresívny výraz, ktorým žalovaná vyjadrila svoj postoj k žalobcovi, by bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu, resp. pôsobiť znevažujúco nielen vo vzťahu k žalobcovi, ale aj vo vzťahu ku ktorejkoľvek inej osobe. Uvedené bolo súdom prvej inštancie vyhodnotené ako neprimeraná kritika z hľadiska použitej formy a pri reakcii na vyjadrenia a požiadavky žalobcu. Následne skúmal nemajetkovú ujmu, ktorú žiadal žalobca priznať. Uviedol, že podľa § 13 ods. 1 O. z. sa môže dotknutá osoba domáhať upustenia od neoprávnených zásahov do osobného práva na ochranu osobnosti, ale môže sa domáhať aj primeraného finančného zadosťučinenia, a to morálneho alebo v peniazoch. Musí sa zvoliť taká forma nemajetkovej ujmy, ktorá sa bude javiť ako účinná a primeraná neoprávnenému zásahu. Podľa súdu prvej inštancie

takáto forma je ospravedlnenie. Uviedol, že zadosťučinenie v peniazoch nemožno použiť na vyváženie a zmiernenie bežnej, či len celkom krátkodobo pôsobiacej nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby. Podmienka na priznanie peňažného zadosťučinenia je, že zásah mal takú intenzitu, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti. Dodal, že žalobca v danom prípade neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal reálny vznik závažnej ujmy v dôsledku predmetného tvrdenia žalovanej, preto žalobu zamietol. Vyjadrenie žalovanej bolo adresované osobám, ktoré žalobcu poznajú dlhšiu dobu, resp. mali s ním bližší vzťah a súd prvej inštancie mal za to, že nebolo spôsobilé znížiť česť, resp. dôstojnosť v takomto okruhu osôb žalobcu. Vyjadril aj pocit, že pokiaľ žalobca nebol úspešný v konaní pod sp. zn. 8Cb 186/2015, uplatňuje si tento nárok v konaní o ochranu osobnosti. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákonov č. 87/2017 Z. z. a č. 350/2018 Z. z., ďalej len „C. s. p.“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 21. mája 2020 sp. zn. 17 Co 87/2019 v I. výroku rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 C. s. p. a v II. výroku žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že dotknutá osoba má na ochranu v ust. § 13 ods. 1, 2 O. z. množstvo zákonných nástrojov. Jedným z takýchto nástrojov je právo domáhať sa upustenia od neoprávnených zásahov. Ďalej je to právo domáhať sa na odstránenie následkov neoprávnených zásahov a potom je to aj právo na poskytnutie primeraného zadosťučinenia, a to buď vo forme ospravedlnenia alebo vo finančnom vyčíslení. Je vyslovene na žalobcovi, ktoré z týchto práv vzhľadom na zásah do práva na ochranu osobnosti využije, ktoré právo uplatní v žalobe. Súd je v takom prípade žalobou viazaný. Pokiaľ súd zistí, že uplatňovaný nárok podľa § 13 O. z. je neprímerane prísny alebo nezodpovedá zásahu podľa § 11 O. z., súd toto právo nemôže meniť, resp. nahradiť iným nárokom, ktorý priznáva Občiansky zákonník a ktorý nárok je spôsobilý uspokojiť poškodené dobré meno fyzickej osoby. Súd je oprávnený v rámci svojej úvahy len modifikovať, prípadne neprímeranú výšku nemajetkovej ujmy určenej v peniazoch. V prejednávanej veci si žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a žiadal zaplatiť 4.000 €, čím si žalobca vylúčil právo domáhať sa upustenia od neoprávnených zásahov, právo domáhať sa odstránenia následkov neoprávnených zásahov, vylúčil právo na ospravedlnenie. Uviedol, že tým, že si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, bolo potrebné vychádzať zo zákonnej podmienky, že jeho dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti bola znížená v značnej miere. Odvolací súd uzavrel, že z obsahu spisového materiálu a tak, ako to skonštatoval súd prvej inštancie, žalobca dôkazné bremeno na preukázanie čo i len časti zvolenej formy uplatneného nároku neunesol. Súd prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade by postačovalo ospravedlnenie, ktoré však žalobca nežiadal, preto mu ho súd sám priznať nemohol. Žalobca mal preukázať existenciu zásahu v takej intenzite, že ho bolo možné považovať za zásah, ktorý v značnej miere znížil dôstojnosť fyzickej osoby, čo sa však nestalo, a preto nemohol žalobcovi priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 4.000 € aj keď zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené v ust. § 11 O. z., avšak nie v takej miere, že tento zásah v značnej miere znížil dôstojnosť žalobcu alebo jeho vážnosť v spoločnosti. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 C. s. p.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie z dôvodu existencie procesnej vady zmätočnosti konania a tvrdil, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.). Namietal, že súd prvej inštancie sa vôbec nevysporiadal s posúdením objektívnej možnosti spôsobenia závažnej ujmy predmetným označením žalobcu. Poznamenal, že tiež nie je zrejmé, na základe čoho dospel súd prvej inštancie k záveru, že adresáti predmetnej e-mailovej správy mali so žalobcom vzťah o takej dĺžke a intenzite, ktorý by sám o sebe odôvodňoval dospieť k predmetnému záveru súdu prvej inštancie, preto ho považuje za nepreskúmateľný. Zdôraznil, že pri správnom posúdení uplatneného žalobného nároku a pri zohľadnení všetkých potrebných skutočností, ktoré sú v konaní zrejmé, bolo dôvodné žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Ďalej namietal, že odvolací súd sa nevysporiadal s odvolacími námietkami, preto takýto rozsudok je v rozpore s právom na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C. s. p.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.).

9. V danom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ C. s. p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu.

12. K namietanému nedostatočnému odôvodneniu (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne a pre súdnu prax použiteľné.

13. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 C. s. p., ktorým

by došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces.

14. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom-ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4 Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

16. Zásada voľného hodnotenia dôkazov zakotvená v čl. 15 Základných princípov C. s. p. a v § 191 C. s. p., vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a pod.

17. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

18. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavného súdu“) platí, že riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

19. Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že sa odvolací súd náležite vysporiadal so všetkými relevantnými skutkovými okolnosťami v danej veci, jednotlivé dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov, jeho odôvodnenie je presvedčivé, logicky konzistentné. Spĺňa náležitosti vyplývajúce z ustanovení § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 C. s. p., je jasné, zrozumiteľné a najmä preskúmateľné. Dovolací súd nezistil opodstatnenosť namietaného nesprávneho postupu súdov nižších inšancií a teda ani porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a preto dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. nezakladá prípustnosť dovolania.

V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne v zmysle § 387 C. s. p. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej jednote (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim

zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania dovolateľa, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľa. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. sp. zn. I. ÚS 188/06).

20. Na základe uvedeného dovolací súd dovolanie odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c/ C. s. p.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

22. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.